

Seçili Ülkeler Üzerine Haftalık Menşe Ülke Bilgisi (MÜB) Güncellemesi**10 – 16 Mayıs 2025****İçindekiler**

Demokratik Kongo Cumhuriyeti.....	2
Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar	2
Medya	2
Irak.....	3
Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar	3
Medya	3
İran	5
Sivil Toplum Kuruluşları.....	5
Medya	5
Araştırma Kurumları.....	6
Orta Afrika Cumhuriyeti	7
Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar	7
Medya	7
Somali	8
Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar	8
Devlet Kurumları	8
Sivil Toplum Kuruluşları.....	9
Medya	9
Sudan	10
Sivil Toplum Kuruluşları.....	10
Medya	10

Demokratik Kongo Cumhuriyeti

Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar

- **Uluslararası Kızılhaç Komitesi (ICRC), *Demokratik Kongo Cumhuriyeti: Hükümet kuvvetlerinin silah bırakan 1,359 mensubu ve aileleri, Uluslararası Kızılhaç Komitesi'nin desteğiyle Kinşasa'ya güvenle vardı, 15 Mayıs 2025:***

<https://www.icrc.org/en/news-release/drc-1359-disarmed-members-government-forces-arrived-safely-kinshasa-icrc-support>

30 Nisan – 15 Mayıs 2025 tarihleri arasında, Uluslararası Kızılhaç Komitesi (ICRC), Demokratik Kongo Cumhuriyeti hükümet kuvvetlerinin silah bırakan 1,359 mensubunun ve ailelerinin Goma'dan Kinşasa'ya geçişine destek sağlamıştır. Neredeyse 2,000 kilometre süren yolculukları sırasında bir cepheden geçmeleri gerekmiştir. Bu karmaşık operasyon için ciddi bir insan ve lojistik kaynağı gerekmiştir. ICRC, karayollarında birden fazla konvoyla eşlik ederken Birleşmiş Milletler Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde İstikrarın Sağlanması Misyonu (MONUSCO) ve ülkenin silahlı kuvvetleri de helikopter ve uçaklarla ulaşım sağlamıştır.

Medya

- **The New Humanitarian, *M23 çatışmalarından kaçan Kongolular, Burundi'de yeni zorluklarla karşılaşılıyor, 12 Mayıs 2025:***

<https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2025/05/12/drc-congolese-escaping-m23-conflict-face-new-hardships-burundi-refugees>

Yerel makamlar ve yardım grupları arasında mültecilerin ülkenin hangi kesimlerinde yaşayacakları ve destek alacakları hususunda gerginliklerin yaşandığı dönemde Burundi'ye yeni gelen Kongolu mülteciler, kamplarda ve sınır bölgelerinde zorlu yaşam koşullarıyla karşılaşmaktadır.

Geçtiğimiz haftalarda, Ruanda destekli 23 Mart Hareketi (M23) ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti silahlı kuvvetleri arasındaki çatışmaların yoğunlaşması sonucu 70,000'den fazla mülteci, tehlikeli sınır bölgelerinden geçme cesaretini göstermiştir. The New Humanitarian'ın gerçekleştirdiği röportajlar, kasabalardaki kiralılar karşılayamamaları ya da Burundili yetkililerin yaşamalarını söylediği kamplardaki vahim koşullarla başa çıkamamaları nedeniyle mültecilerin bir kısmının şiddete rağmen ülkelerine geri döndüğünü göstermektedir.

Irak

Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar

- **Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (OHCHR), Çocuk Hakları Komitesi Uzmanları Irak'ın Çocuk Hakları Stratejisini Takdir Ederken Çocuk Yaşta Evlendirilmeye ve Bedensel Cezalandırmaya Dair Endişelerini Dile Getirdi, 16 Mayıs 2025:**

<https://www.ohchr.org/en/meeting-summaries/2025/05/experts-committee-rights-child-praise-iraqs-child-rights-strategy-raise>

Çocuk Hakları Komitesi, Irak'ın Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca hazırladığı beşinci ve altıncı periyodik raporlarının incelemesini tamamlamış, ilerleme kaydedildiğini kabul ederken bir takım ciddi endişelerini dile getirmiştir. Komite uzmanları, Irak'ın ulusal çocuk hakları stratejisini ve yıllar süren çatışmaların ardından koşullara iyileştirme çabalarını takdir etmiştir. Ancak, medeni hal kanununda dokuz yaşından itibaren çocuk yaşta evlendirmelerin önünü açacak 2025 tarihli değişikliğe ilişkin endişelerini ifade ederek Irak'ın, bu tür uygulamaların önüne geçmek için aldığı tedbirleri sorgulamıştır. Irak heyeti evlilik için asgari yaşı 18 olduğunu, bu yaşı mahkeme onayıyla 15'e indirilebileceğini belirterek dokuz yaşında evliliğin mümkün olduğunu reddetmiştir.

Komite ayrıca, çocukların %81'inin bedensel cezalandırmaya maruz bırakıldığını belirten raporlara atıfta bulunarak bedensel cezalandırmanın yaygın kullanımına dair endişelerini dile getirmiştir. Irak heyeti Ceza Kanunu'nun çocuğa yönelik şiddete izin vermediğini ve failerin cezalandırıldığını belirtse de Komite, daha güçlü koruma tedbirlerine ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır.

Medya

- **Shafaq News, Enbar'daki IŞİD saldırısına bir çoban hayatını kaybetti, 15 Mayıs 2025:**

<https://shafaq.com/en/Security/ISIS-attack-claims-shepherd-s-life-in-Iraq-s-Al-Anbar>

Güvenlik kaynaklarına göre 15 Mayıs 2025 Perşembe günü, Irak-Şam İslam Devleti (İŞİD) militanları, Irak'ın Enbar vilayetinde bir çobanı öldürmüştür. Kaynak, Shafaq News'a çobanın, Rutba ilçesinin güneyindeki al-Tubaat bölgesinde sürüsünü otlattığı sırada öldürüldüğünü söylemiştir. Güvenlik güçleri, daha sonra çobanın cansız bedenini bulması üzerine olaya ilişkin soruşturma başlatmıştır. Devam eden güvenlik operasyonlarına rağmen IŞİD kalıntıları, özellikle Enbar'ın çöl bölgelerinde olmak üzere batı Irak'ın merkeze uzak bölgelerinde düzensiz saldırılar gerçekleştirmeye deva etmektedir. Saldırı, Saldırı, aynı bölgede 5 aracın IŞİD militanları tarafından yakıldığı önceki bir olayın ardından gerçekleşmiştir.

- **Shafaq News, IŞİD, Enbar'da 5 sivil aracını yaktı, 13 Mayıs 2025:**

<https://shafaq.com/en/Security/ISIS-torches-5-civilian-vehicles-in-Iraq-s-Al-Anbar>

Enbar'ın batısındaki Al-Rutbah'ın kaymakamının belirttiği üzere 12 Mayıs 2025 tarihinde, Irak-Şam İslam Devleti (İŞİD) militanları, ilçenin güneyinde merkezden uzak bir çölde çobanlara ait beş aracı ateşe vermiştir. Can kaybı bildirilmese de maddi zararın üst düzeyde olduğu aktarılmıştır. Saldırı, güvenlik kontrol noktalarından uzakta, IŞİD hücrelerinin faaliyet gösterdiği bilinen bir bölgede yaşanmıştır. Yetkililer, saldırıya karşılık arama ve izleme operasyonları başlatmıştır.

Bu olay, IŞİD kalıntılarının Suriye, Ürdün ve Suudi Arabistan'a komşu Enbar gibi geniş çöl bölgeleri başta olmak üzere Irak'ta oluşturduğu mevcut tehdidin altını çizmektedir., 2017 yılında bölgede yenilgiye uğratılmış olsa da savaşırları, el yapımı patlayıcı cihazlar (EYP), vur-kaç saldırıları ve havan topu saldırıları gibi gerilla taktiklerle düşük düzeyli ayaklanma saldırıları düzenlemeye devam

etmektedir. Bölge yetkilileri, gelecekte benzer saldırıların yaşanmasının önüne geçmek amacıyla bölgedeki güvenlik güçleri sayısının artırılması ve istihbarat operasyonlarının geliştirilmesi çağrısında bulunmaktadır.

- **Al Jazeera, Irak, yeni af kanunu kapsamında bir kısmı eski IŞİD üyesi 19,000'den fazla mahkûmu serbest bıraktı, 13 Mayıs 2025:**

<https://www.aljazeera.com/news/2025/5/13/iraq-frees-over-19000-prisoners-under-new-amnesty-including-some-ex-isil>

Irak, cezaevi sistemindeki aşırı kalabalığı hafifletme amacı taşıyan geniş çaplı af kanunu kapsamında 19,000'den fazla mahkûmu serbest bırakmıştır. Ocak 2025'te uygulamaya konan kanun, terörle ilişkili suçlardan hüküm giymiş ve bir kısmı eski Irak-Şam İslam Devleti (IŞİD) üyesi olan kişileri kapsasa da aşırılıkçı eylemler kapsamında insan öldürmeden suçlu bulunanlar kanunun dışında kalmaktadır. Kanunla, IŞİD'le bağlantılı olduğu gerekçesiyle idama mahkûm edilen kişiler de dahil olmak üzere tüm idam cezaları askıya alınmıştır. Af kanunu, Irak'ın adalet sisteminde reform gerçekleştirme ve cezaevi altyapısındaki yükü ele alma girişimlerinin bir parçasıdır. Ancak aynı zamanda, IŞİD'in 2014-2017 yılları arasında, ülkeyi büyük ölçüde kontrol ettiği dönemde işlenen geçmiş vahşet suçlarına yönelik hesap verebilirliğe ilişkin endişelere de yol açmaktadır.

- **The New Arab, Irak, mahkûm istismarını gösteren TikTok videolarının sızmasının ardından cezaevlerinde şiddete yönelik soruşturma başlatıldı, 12 Mayıs 2025:**

<https://www.newarab.com/news/iraq-probes-brutality-prisons-after-leaked-tiktok-videos>

Bağdat'ın Taji Merkez Cezaevi'nde mahkûmların dövüldüğünü, aşağılandığını gösteren ve cinsel şiddete maruz bırakıldıklarının iddia edildiği videoların sızmasının ardından Irak hükûmeti, cezaevindeki ciddi istismar iddialarına yönelik soruşturma başlatmıştır. Videolar hala doğrulanmamış olsa da Adalet Bakanlığı söz konusu olayların yaşandığını doğrulamış ve bir soruşturma komitesi kurmuştur. Söz konusu istismar olaylarında Bağdatlı mahkûmların Necefli mahkûmları hedef aldığı bildirilmiştir. Olaylar, çevrimiçi paylaşım yapmak üzere cep telefonlarının kullanılması dahil olmak üzere güvenlik ihlallerine ilişkin endişelere yol açmıştır.

Olayın ortaya çıkması, halkta öfkeye yol açmış ve hak gruplarının aşırı kalabalık, denetimin zayıf ve istismarın oldukça yaygın olduğunu belirttiği Irak cezaevi sisteminin yeniden mercek altına alınmasına neden olmuştur. Adalet Bakanı Khalid Shwani, Taji Cezaevi'nin müdürünün bu yılın başında görevden alındığını doğrulamış, milislerin etkisi ve cezaevi çalışanlarının uyuşturucu ticaretine ve haraç kesimine dahil olması gibi sistematik sorunların mevcut olduğunu kabul etmiştir.

Iraklı Mahkûmlar için Adalet Ağ'ının Ocak 2025 tarihli raporu, ülkedeki cezaevlerinin %80'in fazlasında koşulların insan yaşamına uygun olmadığını tespit etmiştir. Irak'ın 31 cezaevinde mevcut olarak 65,000 mahkûm bulunmaktadır. Bu, esas kapasitelerinin iki katıdır. Birtakım reformlara ve yeni tesislerin inşa ediliyor olmasına rağmen El-Hille'deki bir cezaevinde yaşanan firar dahil olmak üzere son zamanda yaşanan olaylar, gözetimde ve güvenlikte varlığını sürdüren yetersizlikleri ortaya koymaktadır.

İran

Sivil Toplum Kuruluşları

- **İdam Cezası Bilgi Merkezi, İran'da, 2025'in İlk Dört Ayında İdamlarda, 2024'e Kıyasla %75 Artış Yaşandı, 12 Mayıs 2025:**

<https://deathpenaltyinfo.org/iran-sees-75-increase-in-executions-during-first-four-months-of-2025-over-2024>

Norveç merkezli İnsan Hakları Örgütü'ne (IHRNGO) göre İran, 2025 yılının ilk dört ayında en az 343 idam cezasını infaz etmiştir. Bu sayı, 2024 yılının 195 infaz yaşanan aynı dönemine kıyasla %75'lik bir artış teşkil etmektedir. Bu idamların çoğu bir sır perdesi ardında gizlidir, Resmi olarak bildirilen 13 idam ise toplamın %4'ünden azını oluşturmaktadır. Sadece Nisan 2025'te 110 idam kaydedilmiştir. Bu sayı, 2025 yılında şu ana kadar kaydedilen en yüksek aylık toplamdır. Veriler, mevcut eğilimleri yansıtmaktadır: Uyuşturucu suçları, idamların yaklaşık yarısını oluşturmaya devam ederken etnik azınlıklar idamlardan orantısız biçimde etkilenmekte ve siyasi mahkûmlar idam edilmeye devam etmektedir. Bu kalıplar, İran'da şeffaflık, adil yargı ve idam cezasının kullanımına dair varlığını koruyan endişelerin altını çizmektedir.

Medya

- **British Broadcasting Corporation (BBC), Mahkeme belgeleri, İran'ın yurt dışında suikast düzenlemek için suç çetelerini kullandığını gösteriyor, 15 Mayıs 2025:**

<https://www.bbc.com/news/articles/c308p0rjq9zo>

Batılı istihbarat kuruluşları, İran'ın yurt dışında yaşayan muhalifleri, gazetecileri ve siyasi rakiplerini kaçırma ya da bu kişilere suikast düzenleme planlarında keskin bir artış yaşandığını, özellikle 2022 yılında bu olaylarla sıklıkla karşılaşıldığını bildirmiştir. ABD Başkanı Donald Trump'ın da hedef alınması planlanan kişiler arasında olduğu iddia edilmektedir. Birleşik Krallık'ta, birden fazla İranlı, Londra'daki İsrail büyükelçiliğini hedef aldığını bildirilen bir terör saldırısı planıyla ilişkili olarak tutuklanmıştır. Türkiye'de ve ABD'de yürütülen, BBC Eye Investigations ve BBC Farsça tarafından da incelenen mahkeme belgeleriyle desteklenen soruşturmalar, İran'ın yurt dışındaki bu operasyonları yürütmek için suç çeteleriyle anlaştığını ortaya koymaktadır. İran hükümeti, daha önce benzer iddiaları reddetmiş ve yorumda bulunması yönündeki talepleri cevapsız bırakmıştır.

- **Kürt İnsan Hakları Ağı (KRHN), İran, üç mahkûmu cinayetten, uyuşturucu suçlarından idam etti, 14 Mayıs 2025:**

<https://kurdistanhumanrights.org/en/news/2025/05/14/iran-executes-three-prisoners-for-murder-drug-offences>

Moshir Osmandzadeh, Reza Miri ve Sajjad Moradi adlı üç mahkûm, Batı Azerbaycan eyaletinin Urumiye kentindeki Urumiye Merkez Cezaevi'nde ve Elburz eyaletinin Kerec kentindeki Ghezel Hesar cezaevinde cinayetten ve uyuşturucu suçlarından idam edilmiştir. Kürt İnsan Hakları Ağı (KRHN), Pzmandzadeh'in 12 Mayıs 2025 tarihinde hücre hapsine alındığını ve 14 Mayıs 2025'in erken saatlerinde, Urumiye Merkez Cezaevi'nde idam edildiğini öğrenmiştir. Urumiyeli Osmandzadeh, dört yıl önce tutuklanmış ve "kasıtlı cinayet" suçundan, İslami kanunlar kapsamında kurbanın ailesine intikam hakkı tanıyan kısas cezasına çarptırılmıştır. Aynı gelişmede, Kirmanşah eyaleti kentlerinden Hersinli Reza Miri ve Luristan eyaleti kentlerinden Nurabadlı Sajjad Moradi, Kerec'teki Ghezel Hesar

Cezaevi'nde idam edilmiştir. Söz konusu iki mahkûm da birbirleriyle bağlantılı olmayan davalar kapsamında uyuşturucu suçlarından hüküm giymiştir.

Araştırma Kurumları

- **Savaş Çalışmaları Enstitüsü (ISW), İran Güncellemesi, 13 Mayıs 2025, 13 Mayıs 2025:**

<https://www.understandingwar.org/backgrounder/iran-update-may-13-2025>

12 Mayıs 2025 tarihinde, İran Silahlı Kuvvetleri Genel Kurmay Başkanı Muhammed Bakiri, İran'ın güneyindeki askeri mevzileri teftiş etmiş ve Hürmüz Boğazı yakınında bulunan Nazeat Adaları'na yeni konuşlandırmaları onaylayarak ABD ile yaşanacak olası gerginliklere hazırlanıldığına işaret etmiştir. Devrim Muhafızları Donanması'na, füze ve insansız hava aracı saldırısı kapasitesinin artırılması, hava savunmasının güçlendirilmesi ve komuta altyapısının geliştirilmesi amacıyla bir operasyonel plan uygulamaya koyma talimatı vermiştir. Bakiri, kışkırtılması halinde İran'ın ABD üslerine misilleme saldırıları düzenleyeceği, sevkiyat hareketlerini kesintiye uğratacağı ve bölgede ABD kuvvetlerine ev sahipliği yapan ülkeleri hedef alacağı uyarısında bulunmuştur. Devrim Muhafızları, Basra Körfezi'ne erişimin kontrolünde stratejik olarak büyük öneme sahip adalara deniz mayınları döşemiş ve hızlı saldırı gemileri konuşlandırmıştır. Ek olarak, İran medyası bir ABD hava aracına ait kamera kayıtlarını paylaşarak yeni bir yeraltı insansız hava aracı hangarının inşa edildiğini paylaşarak İran'ın takip ve saldırı kapasitesinin altını çizmiştir. Bu hamleler, ABD'nin İran'la diplomatik girişimlerin başarısızlığa uğraması halinde askeri eyleme geçilebileceğine işaret eden yakın zamanları beyanlarının ardından gelmiştir.

Orta Afrika Cumhuriyeti

Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar

- **Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), *Sudan'da Durum: UNHCR Kurum Dışı Güncelleme 3 Mayıs 2025, 15 Mayıs 2025:***

<https://data.unhcr.org/en/documents/details/116339>

Güvensizlik, özellikle Sudan sınırı yakınında olmak üzere Orta Afrika Cumhuriyeti'nin pek çok bölgesini etkilemeye devam etmektedir. Vakaga bölgesinde, devlet dışı silahlı gruplar silahlı soygun, haraç ve yasadışı vergilendirme dahil yaygın insan hakları ihlalleri işlemekte, hareketi ciddi düzeyde kısıtlamakta ve yaşam maliyetinde ciddi bir artışa yol açmaktadır. Kaçırmalar ve saldırılar dahil olmak üzere, Bamingui-Bangoran ve Haute-Kotto bölgelerinde, özellikle kırsal kesimden geçen yollarda ve madencilik alanlarında benzer şiddet olayları yaşandığı bildirilmektedir. Ortak devriyelere rağmen silahlı gruplar, Sudanlı mültecilere de ev sahipliği yapan Ippy, Kouanga ve Grimari gibi bölgelerde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Korsi'de artan mülteci nüfusu, temel hizmetler üzerinde yük oluşturmaktadır. Kişi başı günlük su stoğu sadece 10.1 litredir. Bu, Sphrere acil durum standardı olan 15 litrenin oldukça altında bir miktardır. Sanitasyonda da kritik düzeyde yetersizlik yaşanmaktadır. Kullanılabilir tuvalet sayısının sadece 393 olması dolayısıyla kişi başı tuvalet oranı 1:65'e denk gelmektedir ve bu oran, acil durum eşiği olan 1:50'in üzerindedir.

Medya

- **HumAngle Media, *Barış Anlaşmalarına Rağmen Orta Afrika Cumhuriyeti'nde Şiddet Varlığını Koruyor, 16 Mayıs 2025:***

<https://humanglemedia.com/despite-peace-accords-violence-persists-in-central-african-republic/>

Orta Afrika Cumhuriyeti hükümeti ve iki ayaklanmacı grubun yakın zamanda bir barış anlaşması imzalamasına rağmen çatışma tarafları birbirlerine saldırmaya devam etmiş, silahsız siviller şiddet olaylarının mağduru olmuştur.

Son çatışmalar 15 Mayıs 2025 tarihinde, Orta Afrika Cumhuriyeti askerleri ve düzinelerce ayaklanmacı arasında, bölgenin Mambere bölgesi çevresinde yaşanmıştır. Çatışmalara yol açan olaylar bilinmesine de yerel medya, çatışmalarda bir askerin yaralandığını bildirmektedir.

Olay, Haute-Kotto bölgesindeki Bria'ya 204 kilometre mesafedeki Quadda kasabasını hedef alan saldırıdan 24 saat sonra yaşanmıştır. Silahlı grup Rassemblement de la Nation Centrafricaine'in (PRNC) gerçekleştirdiği saldırıda beş asker ve iki sivil hayatını kaybetmiştir. Orta Afrika Cumhuriyeti makamları, söz konusu olaylara ilişkin herhangi bir açıklamada bulunmamıştır. Çatışmaların yaşandığı koşullar ve dahil olan silahlı gruplara dair detaylar bilinmemektedir.

Somali

Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar

- **Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (OHCHR), *Somali: Birleşmiş Milletler uzmanları, insan hakları alanında anlamlı bir ilerleme kaydedilebilmesi için ölçülebilir eylemler çağrısında bulundu, 15 Mayıs 2025:***

<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/05/somalia-un-expert-calls-measurable-actions-achieve-meaningful-progress-human>

Birleşmiş Milletler bağımsız uzmanı, siyaset, güvenlik ve insani yardım alanlarında zorlukların devam ettiği Somali'de hükümeti, ülkenin insan hakları ve güvenlik durumunu iyileştirmeye yönelik somut adımlar atmaya çağırıştır. Birleşmiş Milletler Somali'de İnsan Hakları Durumu Üzerine Bağımsız Uzman Isha Dyfan, ülkeye gerçekleştirdiği 10 günlük ziyaret sırasında Eş-Şebab'ı, işlediği yaygın insan hakları ihlalleri ve güvensizliğin yayılmasındaki rolü nedeniyle kınamıştır. Kadın sünnetini yasaklayan ve engelli haklarını teşvik eden kanunların çeşitli bölgelerde kabul edilmesi gibi bazı ilerlemeleri ve kadınların ve engelli kişilerin siyasete katılımını artırmaya yönelik girişimleri takdir etmiş olsa da tecavüz, çocuk hakları ve basın özgürlüğü gibi kilit sorunlara ilişkin federal mevzuatın hala sürüncemede olmasına dair endişelerini ifade etmiştir. Dyfan ayrıca, ifade özgürlüğü alanının kısıtlanmasını eleştirerek hem Eş-Şebab'ın hem de devlet aktörlerinin gazetecileri korkutmaya ve susturmaya devam ettiğini belirtmiştir. Azınlıklar dahil olmak üzere ötekileştirilmiş gruplar için yasal korumaların güçlendirilmesi gerektiğini ifade ederken uluslararası topluluğu da insan haklarının gözetilebilmesi için güçlü bir yasal ve kurumsal çerçevenin inşa edilmesi konusunda Somali'ye destek olmaya çağırıştır.

Devlet Kurumları

- **Amerika Birleşik Devletleri Afrika Komutanlığı (AFRICOM), *ABD Kuvvetleri, Eş-Şebab'ı Hedef Aldı, 14 Mayıs 2025:***

<https://www.africom.mil/pressrelease/35827/us-forces-conduct-strike-targeting-al-shabaab>

13 Mayıs 2025 tarihinde, Amerika Birleşik Devletleri Afrika Komutanlığı (AFRICOM), Federal Somali Hükümeti ile koordinasyon içerisinde, Mogadişu'nun kuzeyindeki Eş-Şebab militanlarını hedef alan bir hava saldırısı düzenlemiştir. Operasyon, hala ciddi bir tehdit unsuru olan Eş-Şebab'ın, ABD ve ortağı kuvvetlere karşı saldırı planlama ve düzenleme kapasitesini zayıflatmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. AFRICOM, terörle mücadele ve ABD çıkarlarını koruma amacıyla Somali güçleriyle çalışma yönündeki taahhüdünü yinelemiştir. Saldırıda kullanılan birliklere ve araçlara ilişkin detaylar, operasyonel güvenliği korumak için paylaşılmamıştır.

- **Amerika Birleşik Devletleri Afrika Komutanlığı (AFRICOM), *ABD Kuvvetleri, IŞİD-Somali'yi Hedef Aldı, 11 Mayıs 2025:***

<https://www.africom.mil/pressrelease/35824/us-forces-conduct-strike-targeting-isis-somalia>

9 Mayıs 2025 tarihinde, Amerika Birleşik Devletleri Afrika Komutanlığı (AFRICOM), Federal Somali Hükümeti ile koordinasyon içerisinde, Bosaso'nun yaklaşık 70 kilometre güneybatısında Irak-Şam İslam Devleti Somali'yi (IŞİD-Somali) hedef alan bir hava saldırısı düzenlemiştir. Operasyon, örgütün yurt dışındaki ABD kuvvetlerine, vatandaşlarına ve çıkarlarına yönelik saldırı planlama ve düzenleme kapasitesini zayıflatmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. AFRICOM, IŞİD-Somali'nin ABD askeri personelini tehdit etme hususunda hem isteği hem de kapasitesi olduğunu gösterdiğini vurgulamıştır.

Spesifik operasyon detayları güvenliği korumak amacıyla gizli tutulurken saldırı, ABD ve Somali kuvvetleri arasında bölgedeki aşırılıkçı tehditlerle mücadele etmeye yönelik ortak girişimlerin sürdüğünü ortaya koymaktadır.

Sivil Toplum Kuruluşları

- **Save the Children, Somali: Fon Kesintileri Nedeniyle Beslenme Merkezlerinin Kapanmak Zorunda Kalması Sonucu 55,000 Çocuk Hastalık ve Ölüm Riskiyle Karşı Karşıya, 14 Mayıs 2025:**

<https://www.savethechildren.net/news/somalia-over-55000-children-risk-illness-and-death-aid-cuts-force-nutrition-centres-close>

Save the Children, küresel fon kesintileri nedeniyle beslenme merkezlerinin 121'inin (tesislerinin çeyreğinden fazlası) kapanacak olmasından dolayı Somali'de en az 55,000 çocuğun, hayat kurtarıcı beslenme hizmetlerine erişimini Haziran 2025 itibarıyla kaybedeceği uyarısında bulunmuştur. Tesisler, insani koşulların çatışma, yerinden edilme ve kuraklık nedeniyle kötüleştiği bir dönemde kapanacaktır. 1.8 milyon çocuğun bu yıl akut yetersiz beslenme deneyimlemesi, bunlardan neredeyse 480,000'inin hayati tehdit teşkil eden koşullarla karşı karşıya kalması beklenen Somali, son derece ciddi bir yetersiz beslenme kriziyle karşı karşıyadır. Kuraklıktan ve çatışmalardan ciddi şekilde etkilenen bir bölge olan Baidoa, Save the Children'ın beslenme tesislerinin kapanmasından özellikle etkilenecektir. Sağlık çalışanları, bu hizmetler olmadan çocukların tedaviye erişemeyecekleri uyarısında bulunmaktadır. Organizasyonun ülke direktörü, fon kesintilerinin ölümcül sonuçları olabileceğini vurgulamış ve söz konusu kesintileri, gelecekte yaşanacak acıların engellenmesi adına geri çekilmesi gereken siyasi tercihler olarak tanımlamıştır.

Medya

- **Somali Guardian, Güneybatı, Mogadişu'da milislerin silahlandığı, bölgede istikrarsızlığa yol açmanın planlandığı uyarısında bulundu, 11 Mayıs 2025:**

<https://somaliguardian.com/news/somalia-news/southwest-warns-of-militia-mobilization-in-mogadishu-citing-plot-to-destabilize-region/>

Somali'nin Güneybatı Eyaleti yetkilileri, Mogadişu'da adı belirtilmeyen bir grubun, bölgede silahlı gruplar oluşturarak istikrarsızlığa yol açacakları iddialarına dair endişelerini dile getirmiştir. Güneybatı eyaleti Enformasyon Bakanı Mohamed Ibrahim Bilal, grubu, huzursuzluğa yol açmak ve yerel yönetimin otoritesini baltalamak amacıyla milislerini şehirlere sızdırmaya çalışmakla suçlamıştır. Bölge sakinlerini tetikte olmaya ve güvenlik kuvvetleriyle iş birliği kurmaya çağırmıştır. Bu uyarı, bölge hükümetinin Devlet Başkanı Hasan Şeyh Mahmud tarafından savunulan bir kişi bir oy seçim sistemine desteği dahil olmak üzere siyasi sahnede yaşanan birtakım değişimlerle eş zamanlı gelmiştir. Söz konusu destek, Milli Danışma Konseyi'nin, iki federal üye eyaletin karşı çıktığı bir hamle olan doğrudan seçimlerin uygulamaya konması yönünde anlaşmasını takip etmektedir. Bilal'in açıklamaları, federal hükümet ile devlet başkanının partisine katılması yönünde ikna edilmeye çalışılan Güneybatı Eyalet Başkanı Laftagareen arasında bağların güçlendiğinin bildirilmesiyle de denk gelmiştir.

Sudan

Sivil Toplum Kuruluşları

- **Frontline Defenders, Sudan: İnsan hakları savunucusu Abubakr Mansour Abdela, 20 yıl hapis cezasına çarptırıldı, 16 Mayıs 2025:**

<https://www.frontlinedefenders.org/en/statement-report/sudan-human-rights-defender-abubakr-mansour-abdela-sentenced-20-years-prison>

Front Line Defenders, Sudanlı insan hakları avukatı Abubakr Mansour Abdela'nın 20 yıl hapis cezasına çarptırılmasını kınayarak bunun siyasi bir eylem olduğunu belirtmiş, Abdela'nın derhal serbest bırakılmasını talep etmiştir. Abdela, masum olduğunu gösteren kanıtlar bulunmasına rağmen Hızlı Destek Güçleri'yle (RSF) iş birliği kurduğu iddiasıyla 30 Nisan 2025 tarihinde suçlu bulunmuştur. Kasım 2024'te Sudan Silahlı Kuvvetleri (SAF) tarafından tutuklanmış ve kötü muameleye maruz bırakıldığı, kötü koşullarda tutulduğu bildirilmiştir. Organizasyon, Abdela'nın davasını iç savaşın başladığı 2023 yılından bu yana Sudan'da insan hakları avukatlarına karşı uygulanan, keyfi gözaltı, işkence ve öldürme dahil olmak üzere geniş çaplı baskı kalıbının bir parçası olarak görmektedir.

Medya

- **Sudan Tribune, Güney Kordofan'ı alan ordu ilerleyişini sürdürürken Kadugli'de bir bombardımanda 10 kişi öldü, 16 Mayıs 2025:**

<https://sudantribune.com/article300989/>

Yerel kaynakların bildirdiği üzere, 16 Mayıs 2025 Cuma günü, Güney Kordofan eyaletinin başkenti Kadugli'ye düzenlenen bombardımanda, aralarında kadın ve çocukların da bulunduğu en az 10 sivil hayatını kaybetmiş, çok sayıda sivil ise yaralandı. Sudan Halk Kurtuluş Hareketi-Kuzey (SPLM-N), Kadugli'yi üst üste iki gün bombardımanlarla hedef almıştır.

Bunun yanı sıra, Sudan ordusu (SAF), SPLM-N kuvvetleriyle yaşanan çetin çatışmaların ardından eyaletin güney kesiminde birden fazla bölgenin kontrolünü ele geçirmiştir. Kadugli'nin kısmen kuşatma altında olması, gıdada ve ilaçta yaşanan ciddi yetersizlikler nedeniyle büyük bir insani krize yol açmaktadır. Askeri kaynaklar, Sudan ordusunun 15 Mayıs Cuma ve 16 Mayıs Cumartesi günleri, Qadeer bölgesinde bulunan ve önceden SPLM-N kuvvetleri kontrolündeki Al-Tareeda ve Al-Dakka konumları dahil olmak üzere Güney Kordofan'da yeni konumların kontrolünü geri aldığını belirtmiştir.

- **Africa News, Paramiliter insansız hava aracı saldırısı, Sudan başkenti ve çevresinde elektrik kesintisine yol açtı, 15 Mayıs 2025:**

<https://www.africanews.com/2025/05/15/paramilitarys-drone-attack-cuts-power-in-sudanese-capital-and-surrounds/>

Hızlı Destek Güçleri (RSF) paramiliter örgütünün taktik değiştirerek kara saldırılarından uzun menzilli insansız hava saldırılarına geçip kritik altyapı unsurlarını hedef almaya başlamasıyla Sudan iç savaşı, yeni ve daha ölümcül bir aşamaya girmiştir. 14 Mayıs 2025 Çarşamba gecesi, daha önce benzeri görülmemiş insansız hava aracı saldırıları dalgası, Hartum'un Nil Nehri kıyısının hemen karşısındaki Omdurman'da üç elektrik santrali dahil olmak üzere ülkenin çeşitli kesimlerinde elektrik kesintisine yol açmıştır. Ordunun şehri geri almasını kutlamasından kısa bir süre sonra yaşanan bu saldırı, çatışmaların tekrar yoğunlaşacağına işaret etmektedir.

- **Al Jazeera, Sudan'da, RSF'nin düzenlediğinden şüphelenilen saldırılarda en az 33 kişi hayatını kaybetti, 10 Mayıs 2025:**

<https://www.aljazeera.com/news/2025/5/10/at-least-33-killed-in-suspected-paramilitary-rsf-strikes-in-sudan>

Mayıs 2025'in başında düzenlenen ve Sudan Silahlı Kuvvetleri (SAF) ile iç savaşta olan Hızlı Destek Güçleri (RSF) paramiliter örgütüne atfedilen saldırılarda en az 33 kişi hayatını kaybetmiştir. RSF'nin, el-Obeid'deki bir cezaevine düzenlediği insansız hava aracı saldırısında 19 kişi ölüp 45 kişi yaralanırken, Darfur'daki bir yerinden edilme kampını hedef alan hava saldırısında aynı aileden 14 kişi hayatını kaybetmiştir. RSF ayrıca, Port Sudan'da birden fazla insansız hava aracı saldırısı düzenleyerek ülkenin son sivil havalimanı dahil olmak üzere hayati önem taşıyan altyapı unsurlarında hasara yol açmıştır. 2023 yılından beri devam eden iç savaş, on binlerce ölüme ve 13 milyon kişinin yerinden edilmesine neden olmuştur. RSF'nin, Darfur'daki saldırılarını yoğunlaştırmasına SAF, RSF mevzilerine hava saldırıları düzenleyerek karşılık vermiştir. RSF, stratejik önem taşıyan al-Nahud kasabasını ele geçirdiğini iddia ederken Sudan makamları, Birleşik Arap Emirlikleri'ni RSF'ye insansız hava aracı sağlamakla suçlamaktadır.

- **The Associated Press (AP News), Sudan'da cezaevini hedef alan insansız hava aracı saldırısında en az 20 kişi hayatını kaybetti, 10 Mayıs 2025:**

<https://apnews.com/article/sudan-military-rsf-war-e55bca6562f4d9d29630480bc47e6a84>

Hükümet yetkililerinin belirttiği üzere, 10 Mayıs 2025 Cumartesi günü, paramiliter örgüt Hızlı Destek Güçleri'nin (RSF) düzenlediği ve bir insansız hava aracı kullanıldığından şüphelenilen saldırı, Kuzey Kordofan'ın Obeid kentinin ana kasabasını vurmuş, en az 20 mahkûmun ölümüne ve 50 mahkûmun yaralanmasına yol açmıştır. Bu saldırı, Sudan çapında ordunun kontrolündeki bölgelere yönelik artan şekilde insansız hava aracı saldırıları düzenleyen RSF'nin saldırılarındaki genel yoğunlaşmanın bir parçasıdır.

Yasal Uyarı:

Mevcut derleme, seçili ülkelerin vatandaşlarına yönelik mülteci statüsü belirlemeye ilişkin hususlarda UNHCR Türkiye tarafından toplanan menşe ülke bilgilerini (MÜB) derlemektedir.

Derleme kamuya açık bilgilere, çalışmalara ve yorumlara dayanmaktadır. Derleme açıklayıcı nitelikte olmakla birlikte ne kamuya açık alanda mevcut olan bilgilerin tamamını kapsamakta ne de insan hakları koşullarına ilişkin genel bir rapor olması amaçlanmaktadır. Rapor, herhangi bir bireysel mülteci talebinin esasları konusunda nihai değildir. Tüm kaynaklar alıntılanmış ve tamamıyla referans verilmiştir. Kullanıcılar alıntı yapılan belgelerin tam metnine bakmalı ve bireysel başvurulardan kaynaklanan belirli araştırma konularına atıfta bulunarak kaynak materyalin güvenilirliğini, ilgililiğini ve güncelliğini değerlendirmelidir.